

Provinciale Staten van Fryslân

Leeuwarden, 18 juni 2024
Verzonden, **18 JUN 2024**

Ons kenmerk : 02227240
Domein/ Team : Mobiliteit
Behandeld door : / (058) 292 [REDACTED] [REDACTED]@fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid OV Fryslân 2024-2028
Onderwerp : Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid OV Fryslân 2024-2028

Geachte Statenleden,

In onze vergadering van 18 juni 2024 hebben wij het Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid openbaar vervoer Fryslân 2024-2028 vastgesteld. Wij sturen u hierbij het uitvoeringsprogramma ter informatie toe.

Wij onderschrijven het belang van een goed toegankelijk openbaar vervoer waar reizigers met een beperking zo veel mogelijk zelfstandig gebruik van kunnen maken. Dat is de reden dat wij in onze vergadering van 20 december 2022 hebben besloten om in te stemmen met het landelijke Bestuursakkoord Toegankelijkheid OV 2022 – 2032 (hierna: Bestuursakkoord). In onze brief van 21 december 2022 met kenmerk 02055481 hebben wij het Bestuursakkoord ter informatie aan u toegezonden.

Dit uitvoeringsprogramma is een uitvloeisel van het Bestuursakkoord en geeft een overzicht van de activiteiten die de provincie Fryslân in de komende jaren zal gaan ondernemen als uitwerking van de diverse onderdelen uit het Bestuursakkoord. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit een mix van zaken die al gerealiseerd zijn (toiletten in treinen, toegankelijke bussen en treinen), zaken die nog in de kinderschoenen staan en nader uitgewerkt moeten worden (borgen van ervaringsdeskundigheid, toegankelijk maken van de openbare ruimte rond knooppunten) en het lang lopende proces van het toegankelijk maken van bushaltes.

Voor de uitvoering van het Bestuursakkoord is op dit moment door het Rijk landelijk € 30 miljoen beschikbaar gesteld. Daarbij is aangegeven dat wij aanspraak kunnen maken op een bijdrage van ruim € 1,8 miljoen. Een aanzienlijk deel van die bijdrage, ruim € 1,1 miljoen, is specifiek bestemd voor reisassistentie op de regionale treinstations. De overige € 0,7 miljoen hebben wij in samenspraak met de gemeenten gereserveerd voor het toegankelijk maken van bushaltes. In overleg met de gemeenten zal nog nader worden bepaald welke bushaltes tijdens de looptijd van dit uitvoeringsprogramma zullen worden aangepakt.

Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma zijn wij er van uitgegaan dat de door het Rijk toegezegde bijdrage ook daadwerkelijk beschikbaar wordt gesteld en op korte termijn aan ons wordt uitgekeerd.

Inmiddels is duidelijk geworden dat voor het realiseren van de ambities die verwoord zijn in het Bestuursakkoord forse investeringen nodig zijn. Een kostenonderzoek dat in opdracht van het ministerie van I&W is uitgevoerd door onderzoeksbureau Andersson Elffers Felix laat zien dat voor een volledig toegankelijk OV landelijk een investering van bijna € 1 miljard nodig is. Het Rijk heeft vooralsnog niet meer dan € 30 miljoen uitgetrokken voor de uitvoering van het Bestuursakkoord. In het Bestuursakkoord staat in artikel 4, lid 4: *'Decentrale OV autoriteiten verwachten bij het formuleren van de ambities dat het Rijk, in het kader van artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet, voldoende middelen beschikbaar stelt om die ambities uit te kunnen voeren.'* Nu de middelen die het Rijk beschikbaar stelt vooralsnog beperkt blijven hebben wij onze ambities in het uitvoeringsprogramma daarop moeten aanpassen. Met het voorliggende Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid openbaar vervoer Fryslân 2024-2028 zetten we in op een haalbaar plan waar we de komende vier jaar uitvoering aan geven.

Wij rekenen er op dat het Rijk in de nabije toekomst, mede op basis van het door het Rijk zelf geïnitieerde kostenonderzoek dat hierboven is genoemd, aanvullende middelen beschikbaar zal stellen. Zonder een dergelijke aanvulling van de financiële middelen zal het einddoel uit het Bestuursakkoord Toegankelijkheid, een volledig toegankelijk openbaar vervoer in 2040, onhaalbaar blijven.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

drs. voorzitter

d. secretaris

Concept Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Fryslân 2024-2028

Datum	6 juni 2024
Status	Definitief concept t.b.v. besluitvorming GS
Opsteller	

Inhoud

LEESWIJZER	2
1 BESTUURSAKKOORD TOEGANKELIJKHEID	3
2 UITWERKING BESTUURSAKKOORD TOEGANKELIJKHEID VOOR DE PROVINCIE FRYSLÂN	3
2.1 ARTIKEL 5 – BORGEN VAN ERVARINGSDESKUNDIGHEID.....	4
2.2 ARTIKEL 9 – TOEGANKELIJKHEID VAN BUS-, TRAM- EN METROHALTES.....	4
2.3 ARTIKEL 10 – TOEGANKELIJKHEID VAN OV-KNOOPPUNTEN EN DE OPENBARE RUIMTE RONDOM HET OV	4
2.4 ARTIKEL 12 – TOEGANKELIJKHEID VAN TOILETTEN IN TREINEN.....	5
2.5 ARTIKEL 13 – TOEGANKELIJKHEID VAN BUSSEN	5
2.6 ARTIKEL 15 – BEJEGENING	5
2.7 ARTIKEL 17 – REISSASSISTENTIE	6
2.8 ARTIKEL 18 – TOEGANKELIJKHEID BIJ ANDERE VORMEN VAN OV.....	6
3 ARTIKEL 9 BESTUURSAKKOORD TOEGANKELIJKHEID.....	7
3.1 VERWERKINGSREGELS BUS, TRAM EN METRO.....	7
3.2 AANDEEL TOEGANKELIJKE BUSHALTES NAAR WEGBEHEERDER	8
3.3 TOEGANKELIJK MAKEN VAN BUSHALTES	9
4 OVERZICHT ACTIES EN FINANCIERING	10
4.1 OVERZICHT ACTIES	10
4.2 FINANCIERING	10

Leeswijzer

Voor u ligt het Uitvoeringsprogramma Toegankelijkheid Openbaar Vervoer Fryslân 2024-2028 als uitwerking van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032.

Na een korte introductie van het bestuursakkoord in hoofdstuk 1 wordt in hoofdstuk 2 een toelichting gegeven op de diverse onderdelen die zijn opgenomen in het bestuursakkoord . Daarbij wordt steeds aangegeven hoe de situatie in Fryslân op dit moment is, wat de ambitie van de provincie Fryslân is bij dit onderdeel en, voor zover nodig, welke acties zullen worden ondernomen om in Fryslân invulling te geven aan de afspraken uit het bestuursakkoord. Het onderdeel 'toegankelijkheid van bushaltes' vergt een meer uitgebreide beschrijving en wordt daarom nader toegelicht in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 wordt een overzicht gegeven van de acties die voortvloeien uit de beschrijving in de hoofdstukken 2 en 3. Daarbij wordt ook aangegeven in hoeverre op dit moment financiële middelen beschikbaar zijn om deze ambities uit te kunnen voeren.

1 Bestuursakkoord Toegankelijkheid

Het openbaar vervoer is er voor iedereen. Daar hoort bij dat alle reizigers, ook als zij een beperking hebben, zelfstandig gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Het ministerie van I&W is sinds 2020 met vervoerders, decentrale overheden, ProRail en de belangenbehartigers van mensen met een beperking in gesprek geweest over een Bestuursakkoord Toegankelijkheid. Daarmee streven alle partijen er naar om ervoor te zorgen dat het openbaar vervoer in 2040 volledig toegankelijk is in overeenstemming met het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Dit heeft eind 2022 geleid tot de ondertekening van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022 – 2032.

De Provincie Fryslân is als concessieverlener voor het busvervoer en het regionale treinvervoer verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van het overgrote deel van het OV-netwerk in de provincie. De spoorlijn Leeuwarden – Zwolle is onderdeel van het landelijke hoofdrailnet en valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van I&W.

Met het Bestuursakkoord Toegankelijkheid hebben partijen afspraken gemaakt om het behaalde niveau van toegankelijkheid in het OV te behouden en te verbeteren. Dit, zodat zo veel mogelijk mensen gebruik kunnen maken van het OV. De partijen committeren zich aan een brede set afspraken over samenwerking (met elkaar en met mensen met een beperking), eenduidigheid en duidelijkheid in reisinformatie en toegankelijkheidsvoorzieningen, toegankelijke infrastructuur en materieel en toegankelijkheid bij innovaties. Daarin zijn alle partners ambitieus: met de afspraken streven we ernaar om in 2032 flinke stappen te hebben gezet op weg naar een volledig toegankelijk OV in 2040.

Conform artikel 4, lid 5 van het Bestuursakkoord worden door de provincies regionale uitvoeringsprogramma's gemaakt. Die uitvoeringsprogramma's beslaan een periode van vier jaar. Het eerste uitvoeringsprogramma wordt in juni 2024 toegezonden aan het Rijk. Vervolgens worden deze elke vier jaar geactualiseerd en ingediend bij het Rijk. Daarbij zal aan het Rijk worden gevraagd aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen om de provinciale ambities uit de uitvoeringsprogramma's waar te kunnen maken.

2 Uitwerking Bestuursakkoord Toegankelijkheid voor de provincie Fryslân

Met de bekrachtiging van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid is afgesproken dat decentrale OV-autoriteiten voor hun gebied een uitvoeringsprogramma opstellen. Dat uitvoeringsprogramma dient een nadere regionale uitwerking te bevatten van een aantal artikelen uit het Bestuursakkoord. Het betreft de volgende artikelen:

- Artikel 5: Borgen van ervaringsdeskundigheid;
- Artikel 9: Toegankelijkheid van bus-, tram- en metrohaltes;
- Artikel 10: Toegankelijkheid van OV-knooppunten en de openbare ruimte rondom het OV;
- Artikel 12: Toegankelijkheid van toiletten in treinen;
- Artikel 13: Toegankelijkheid van bussen;
- Artikel 15: Bejegening;
- Artikel 17: Reisassistentie;
- Artikel 18: Verbreding van de scope: toegankelijkheid bij andere vormen van OV.

De provincie Fryslân heeft het Bestuursakkoord ondertekend en heeft zich daarmee gecommitteerd aan de afspraak om in 2024 en vervolgens iedere vier jaar een uitvoeringsprogramma op te stellen voor haar grondgebied. Hieronder wordt per artikel een overzicht gegeven van de uitwerking voor de Friese situatie.

2.1 Artikel 5 – Borgen van ervaringsdeskundigheid

Hoofdafspraken:

Decentrale OV-autoriteiten en concessiehouders consulteren consumentenorganisaties en/of (vertegenwoordigers van) mensen met een beperking bij de totstandkoming en uitvoering van het uitvoeringsprogramma toegankelijkheid OV.

Stand van zaken/ambitie van de provincie Fryslân:

De werkgroep Toegankelijkheid Leeuwarden participeert in het provinciale consumentenplatform ROCOV Fryslân. Samen met het ROCOV Fryslân zal worden nagegaan hoe de inbreng van ervaringsdeskundigen kan worden uitgebouwd en versterkt.

Actie:

In overleg met ROCOV Fryslân nader uitwerken hoe de inbreng van ervaringsdeskundigen kan worden uitgebouwd en versterkt.

2.2 Artikel 9 – Toegankelijkheid van bus-, tram- en metrohaltes

Hoofdafspraken:

- Het Rijk zal zich inspannen om duidelijke minimumeisen als normen op te nemen in nadere regelgeving. Voor bushaltes worden deze normen voor wegbeheerders gebaseerd op de kenmerken die zijn opgenomen in het kader “Verwerkingsregels bus, tram en metro” die de decentrale OV-autoriteiten in 2020 hebben vastgesteld (zie paragraaf 3.1). Daarin zijn criteria opgenomen voor het bepalen van de toegankelijkheid van bushaltes.
- Decentrale OV-autoriteiten beschrijven in hun uitvoeringsprogramma’s de geboekte en geplande voortgang bij de haltes die zij zelf in beheer hebben, alsmede de geboekte en geplande voortgang bij haltes van andere wegbeheerders binnen hun gebied.

Stand van zaken/ambitie van provincie Fryslân:

Sinds een aantal jaren wordt gewerkt aan het toegankelijk maken van (een deel van) de bushaltes in Fryslân. Dat vereist niet alleen inspanning van de provincie maar ook van de diverse gemeenten, aangezien een groot deel van de bushaltes onder gemeentelijk wegbeheer vallen.

Omdat dit onderdeel een nadere toelichting vereist is er voor gekozen om hier in eerste instantie te volstaan met een beknopte beschrijving. In hoofdstuk 3 wordt dit onderdeel vervolgens nader uitgewerkt.

2.3 Artikel 10 – Toegankelijkheid van OV-knooppunten en de openbare ruimte rondom het OV

Hoofdafspraken:

- Wanneer het Rijk of Decentrale OV-autoriteiten betrokken zijn bij de ontwikkeling van OV-knooppunten waarbij zij concessieverlener van het OV zijn, spannen zij zich in om de betrokken beheerder toegankelijkheidsmaatregelen te laten toepassen op het OV-knooppunt.
- Decentrale OV-autoriteiten geven in hun uitvoeringsprogramma’s aan waar, wanneer en met welke partijen gewerkt wordt aan toegankelijkheidsmaatregelen in de ontwikkeling van OV-knooppunten.

Stand van zaken/ambitie van provincie Fryslân:

- Op nagenoeg alle OV-knooppunten in Fryslân voldoen de halteplaatsen voor bussen aan de eisen voor toegankelijkheid van bushaltes.
- Het enige knooppunt dat nog niet aan deze eisen voldoet is het busstation in Heerenveen. Momenteel wordt gewerkt aan een reconstructie van dit busstation. De halteplaatsen op dit busstation zullen daarbij worden aangelegd in overeenstemming met de eisen van toegankelijkheid (planning: gereed in de tweede helft van 2024).
- De treinstations in de provincie Fryslân zijn volledig toegankelijk voor mensen met een visuele en/of motorische beperking. ze

- Alleen de uitgang aan de zuidzijde van treinstation Leeuwarden is uitgerust met liften: De overige trein- en busstations zijn waar nodig uitgerust met hellingbanen.

Actie:

- Reconstructie busstation Heerenveen uitvoeren
- Samen met ROCOV Fryslân nagaan op welke manier knelpunten in de toegankelijkheid van OV-knooppunten en de openbare ruimte rondom het OV in kaart gebracht kunnen worden, zodat deze kunnen worden aangepakt.

2.4 Artikel 12 – Toegankelijkheid van toiletten in treinen

Hoofdafspraken:

- Decentrale OV-autoriteiten met treinvervoer in hun concessie geven in hun uitvoeringsprogramma's voor de bestaande treinstellen zonder toilet en met een langere resterende levensduur dan de huidige concessieperiode aan wanneer er minimaal één toegankelijk toilet in aanwezig zal zijn.

Stand van zaken/ambitie van provincie Fryslân:

- Alle treinen die op dit moment worden ingezet op de regionale spoorlijnen in Fryslân beschikken al over toegankelijke toiletten.
- Toegankelijke toiletten in treinen zullen ook in volgende concessie(s) en bij tussentijdse uitbreiding of vervanging van treinmaterieel worden voorgeschreven.

Actie:

- Geen verdere actie nodig.

2.5 Artikel 13 – Toegankelijkheid van bussen

Hoofdafspraken:

- Het Rijk onderzoekt of bussen zodanig aangepast kunnen worden zodat reizigers die hulpmiddelen gebruiken, deze in de toekomst veilig mee kunnen nemen en gebruiken.
- Decentrale OV-autoriteiten geven in hun uitvoeringsprogramma's aan op welke wijze en wanneer de uitkomsten van het onderzoek worden toegepast.

Stand van zaken/ambitie van provincie Fryslân:

Alle bussen die worden ingezet binnen de huidige busconcessie (looptijd tot medio december 2024) voldoen aan de vigerende toegankelijkheidseisen. In het Programma van Eisen voor de nieuwe busconcessie (vanaf medio december 2024) is opgenomen dat al het materieel dat wordt ingezet binnen deze concessie ook moet voldoen aan de huidige toegankelijkheidseisen.

Actie:

Als het Rijk over gaat tot het uitbreiden en/of aanscherpen van de toegankelijkheidseisen, dan zullen wij in overleg treden met de concessie houdende vervoerder om na te gaan op welke termijn aan deze eisen kan worden voldaan.

2.6 Artikel 15 – Bejegening

Hoofdafspraken:

- Decentrale OV-autoriteiten beschrijven bij concessieverlening specifiek in de voorwaarden hoe zij wensen dat het OV-personeel dat in direct contact met de reiziger staat, gedurende de uitvoering van de concessie omgaat met reizigers met een beperking.
- Decentrale OV-autoriteiten beschrijven in hun uitvoeringsprogramma's op welke wijze bejegening in de concessie zal worden vormgegeven.

Stand van zaken/ambitie van provincie Fryslân:

Er worden in de trein- en busconcessies eisen gesteld aan de bejegening van reizigers, met bijzondere aandacht voor reizigers met een beperking. Er is ook aandacht voor bijscholing van personeel.

Actie:

- In de beheeroverleggen met de vervoerders zal minimaal twee keer per jaar aandacht worden besteed aan dit onderwerp.

2.7 Artikel 17 – Reisassistentie

Hoofdafspraken:

- Concessiehouders met treinvervoer in hun concessie realiseren uiterlijk in 2025 reisassistentie op door ProRail toegankelijk gemaakte stations waar de perronsituatie het toelaat, ongeacht of een gelijkvloerse instap mogelijk is tussen trein en perron.
- Decentrale OV-autoriteiten met treinvervoer in hun concessie geven in hun uitvoeringsprogramma's per te bedienen station aan op welke wijze reisassistentie op stations wordt of zal worden aangeboden, daarbij betrekken zij de uitkomsten van het onderzoek naar reisassistentie op knooppunten uitgevoerd door het Rijk.

Stand van zaken/ambitie van provincie Fryslân:

- Op de treinstations in Fryslân die worden bediend door het Hoofdrailnet kan reisassistentie aangevraagd worden bij NS.
- Op de regionale treinstations in de provincie Fryslân die door Arriva worden bediend is ook reisassistentie mogelijk. De provincie Fryslân heeft daarover afspraken gemaakt met Arriva.
- In overleg met Arriva zal in kaart worden gebracht of het praktisch mogelijk is om de vooraanmeldingstijd voor het aanvragen van reisassistentie terug te brengen tot één uur en wat daarvan de meerkosten zullen zijn.
- Het ministerie van I&W heeft aan de provincie Fryslân een financiële bijdrage van ruim € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld voor de financiering van de reisassistentie. Naar verwachting kunnen met deze bijdrage de kosten die zijn gemoeid met het aanbieden van de reisassistentie gedurende meerdere jaren worden gedekt.

Actie:

Nadere afspraken maken met Arriva om uiterlijk per 1 januari 2025 het bestaande systeem van reisassistentie zodanig uit te breiden dat het voldoet aan de eisen die worden gesteld in het Bestuursakkoord.

2.8 Artikel 18 – Toegankelijkheid bij andere vormen van OV

Hoofdafspraken:

- Als nieuwe ontwikkelingen zich voordoen in de ontwikkeling van andere en/of nieuwe vormen van mobiliteit, welke bedoeld zijn als OV, spannen partijen zich in om toegankelijkheid ervan zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de normen die gelden voor regulier OV per bus, tram, metro en trein.
- Decentrale OV-autoriteiten geven in hun uitvoeringsprogramma's aan op welke wijze uitkomsten van het onderzoek naar toegankelijkheid van nieuwe mobiliteitsvormen, uitgevoerd door het Rijk worden vormgegeven en op welke wijze zij omgaan met toegankelijkheid van deze andere en/of nieuwe vormen van mobiliteit, welke bedoeld zijn als OV, als deze vallen onder hun verantwoordelijkheid.

Stand van zaken/ambitie provincie Fryslân:

- De Opstapper, de Vlinder en de Lijntaxi (in de nieuwe busconcessie vanaf medio december 2024) voldoen aan de toegankelijkheidseisen, de Wijkauto's zijn vooralsnog niet volledig toegankelijk.

Actie:

- Als nieuwe vormen van OV worden geïntroduceerd dan zullen deze volledig toegankelijk worden gemaakt, tenzij dat leidt tot extreme meerkosten of indien dat praktisch gezien niet mogelijk is. In zulke gevallen zal wel worden gezorgd voor een alternatief voor reizigers met een beperking.

3 Artikel 9 Bestuursakkoord Toegankelijkheid

Zoals gemeld in paragraaf 2.2 gaat artikel 9 over de toegankelijkheid van bus-, tram- en metrohaltes.

De reiziger staat in ons OV-systeem centraal. Daarom willen we de diverse bushaltes in onze provincie zo goed mogelijk toegankelijk maken. Het is echter niet altijd haalbaar om volledig te voldoen aan de geldende normen, soms is maatwerk nodig. Dit maatwerk geven we mede vorm omdat we willen voorkomen dat we - omwille van regels - haltes weg moeten halen waar maar beperkt gebruik van wordt gemaakt of waar vanwege andere oorzaken toegankelijk maken niet kan of geen meerwaarde heeft. Bij dit laatste kan gedacht worden aan oorzaken vanuit (verkeers)veiligheid of een toegankelijke halte in een verder ontoegankelijke omgeving.

De verantwoordelijkheid voor OV-infrastructuur waaronder bushaltes ligt bij de wegbeheerder. In de praktijk binnen de provincie Fryslân zijn dat met name de gemeenten, maar ook wij als provincie hebben de verantwoordelijkheid voor de haltes langs de provinciale wegen. Ook het Rijk heeft als wegbeheerder hierin een verantwoordelijkheid voor een beperkt aantal bushaltes die langs rijkswegen zijn gesitueerd.

3.1 Verwerkingsregels bus, tram en metro

In artikel 9 van het Bestuursakkoord wordt verwezen naar de kenmerken die zijn opgenomen in het kader "Verwerkingsregels bus, tram en metro" die de decentrale OV-autoriteiten in 2020 hebben vastgesteld.

In de provincie Fryslân zijn geen tram of metrohaltes aanwezig.

De kenmerken van de verwerkingsregels voor bushaltes zijn:

- A. Hoogte perronrand minimaal 18 centimeter;
- B. Breedte perron ter hoogte van de uitstapdeur minimaal 1,5 meter;
- C. Breedte smalste doorgang op het perron minimaal 90 centimeter;
- D. Perron sluit aan op de omgeving;
- E. Hoogteverschil tussen perron en omgeving minder dan 20 centimeter óf het hoogteverschil is meer dan 20 centimeter maar kan worden overbrugd met een hellingbaan of een lift;**
- F. Geleidelijn voor blinden en slechtzienden aanwezig;
- G. Geleidelijn over de volledige lengte van het perron;
- H. Instapmarkering aanwezig;
- I. Geleidelijn sluit aan op de omgeving.**

Een halte die voldoet aan de kenmerken A, B, C, D en E wordt aangeduid als 'motorisch toegankelijk'. Een halte die voldoet aan de kenmerken E, F, G, H en I wordt aangeduid als 'visueel toegankelijk'. Een halte die voldoet aan de kenmerken A t/m I wordt aangeduid als 'volledig toegankelijk'.

De provincie Fryslân heeft bureau Vitence ingehuurd voor het periodiek monitoren van de toegankelijkheid van de bushaltes in Fryslân. Tot 2023 heeft Vitence de beide vetgedrukte onderdelen E en I daarbij niet meegenomen. Sinds 2023 worden deze beide onderdelen wel meegenomen. Gevolg van deze wijziging is dat vanwege de strengere eisen een trendbreuk is ontstaan met een plotselinge daling van het aandeel toegankelijke bushaltes in Fryslân ten opzichte van de voorgaande jaren.

3.2 Aandeel toegankelijke bushaltes naar wegbeheerder

Om ook een beeld te geven in de mate van toegankelijkheid van haltes in gemeentelijk beheer wordt in de tabel op de volgende bladzijde een overzicht gegeven van het totale aantal bushaltes en de toegankelijkheid van de bushaltes per wegbeheerder. Bron: Vitence, bijgewerkt tot 15 mei 2024

Overzicht toegankelijkheid bushaltes naar wegbeheerder op basis van de nieuwe verwerkingsregels							
Gemeentenaam / RWS / Provincie	Totaal aantal bushaltes	Geheel toegankelijk	Percentage geheel toegankelijk	Deels toegankelijk*	Percentage deels toegankelijk	Niet toegankelijk	Percentage niet toegankelijk
Achtkarspelen	86	36	42%	13	15%	37	43%
Ameland	65	3	5%	6	9%	56	86%
Dantumadiel	55	20	36%	4	7%	31	56%
De Fryske Marren	254	101	40%	44	17%	109	43%
Harlingen	34	8	24%	9	26%	17	50%
Heerenveen	152	40	26%	16	11%	96	63%
Leeuwarden	376	148	39%	59	16%	169	45%
Noardeast-Fryslân	141	36	26%	35	25%	70	50%
Ooststellingwerf	88	25	28%	18	20%	45	51%
Opsterland	143	15	10%	36	25%	92	64%
Schiermonnikoog	38	1	3%	3	8%	34	89%
Smallingerland	116	15	13%	33	28%	68	59%
Súdwest-Fryslân	337	38	11%	51	15%	248	74%
Terschelling	71	0	0%	16	23%	55	77%
Tytsjerksteradiel	33	13	41%	4	12%	16	48%
Vlieland	27	0	0%	0	0%	27	100%
Waadhoeke	177	39	22%	27	15%	111	63%
Weststellingwerf	101	20	20%	23	23%	58	57%
Provincie Fryslân	392	103	26%	125	32%	164	42%
RWS Noord Nederland	13	2	15%	7	54%	4	31%
Totalen	2699	663	25%	529	20%	1507	56%

Let op. Het betreffen haltes die op dit moment in de dienstregeling zitten. Geplande en vervallen haltes zijn hierin niet opgenomen

* Gedeeltelijk toegankelijke bushaltes voldoen wel aan de eisen voor motorische toegankelijkheid en niet aan de eisen voor visuele toegankelijkheid óf voldoen wel aan de eisen voor visuele toegankelijkheid en niet aan de eisen voor motorische toegankelijkheid

In de tabel valt op (en dat is nog extra benadrukt met een gele arcering) dat er een categorie bushaltes is die gedeeltelijk wél en gedeeltelijk niet voldoen aan de criteria voor een toegankelijke bushalte. Deze categorie heeft bovendien een aanzienlijke omvang: gemiddeld 18%, maar bij een aantal wegbeheerders is dat percentage nog fors hoger. In de komende periode zal worden onderzocht wat nodig is om zoveel mogelijk haltes uit deze categorie volledig toegankelijk te maken.

3.3 Toegankelijk maken van bushaltes

Met het toegankelijk maken van bushaltes zijn forse investeringen gemoeid. Het Rijk heeft daarvoor in de afgelopen jaren geen aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld. Zowel binnen de provincie Fryslân als bij de diverse gemeenten wordt daarom de werkwijze gehanteerd om bij reconstructies van wegen of bij groot onderhoud aan wegen de haltes langs die wegen indien mogelijk en wenselijk toegankelijk te maken. Door op die manier 'werk met werk' te maken kunnen de benodigde investeringen relatief beperkt worden gehouden.

Het Rijk heeft aan de provincie Fryslân een eenmalige financiële bijdrage van € 722.758, -- toegezegd voor maatregelen ter bevordering van de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Dit lijkt een fors bedrag, maar in verhouding tot de kosten die gemoeid zijn met het toegankelijk maken van een bushalte is het bedrag nog relatief gering. Er is daarom vooralsnog geen financiële ruimte om het toegankelijk maken van bushaltes te intensiveren. Na afstemming met de gemeenten wordt de hiervoor genoemde financiële bijdrage gereserveerd voor het toegankelijk maken van bushaltes. In overleg met de gemeenten zal nader worden bepaald welke bushaltes binnen de looptijd van dit uitvoeringsprogramma zullen worden aangepakt.

Ambitie provincie Fryslân:

De provincie Fryslân heeft de ambitie om het OV uiterlijk in 2040 volledig toegankelijk te hebben gemaakt voor mensen met een lichamelijke of fysieke beperking. Dit is opgenomen in het Regionaal Mobiliteitsprogramma Fryslân 1.0 van 21 december 2022.

Deze ambitie kan echter alleen worden waargemaakt als het Rijk de daarvoor benodigde financiële middelen beschikbaar stelt.

4 Overzicht acties en financiering

4.1 Overzicht acties

Borgen van ervaringsdeskundigheid

- In overleg met ROCOV Fryslân nader uitwerken hoe de inbreng van ervaringsdeskundigen kan worden uitgebouwd en versterkt.

Toegankelijkheid OV-knooppunten en openbare ruimte rondom het OV

- Reconstructie busstation Heerenveen uitvoeren
- Samen met ROCOV Fryslân nagaan op welke manier knelpunten in de toegankelijkheid van OV-knooppunten en de openbare ruimte rondom het OV in kaart gebracht kunnen worden, zodat deze kunnen worden opgelost.

Toegankelijkheid van toiletten in treinen

- Geen verdere actie nodig

Toegankelijkheid van bussen

- Als het Rijk over gaat tot het uitbreiden en/of aanscherpen van de toegankelijkheidseisen, dan zullen wij in overleg treden met de concessie houdende vervoerder om na te gaan op welke termijn aan deze eisen kan worden voldaan.

Belegging

- In de beheeroverleggen met de vervoerders zal minimaal twee keer per jaar aandacht worden besteed aan dit onderwerp.

Reisassistentie

- Nadere afspraken maken met Arriva om uiterlijk per 1 januari 2025 het bestaande systeem van reisassistentie zodanig uit te breiden dat het voldoet aan de eisen die worden gesteld in het Bestuursakkoord.

Toegankelijkheid bij andere vormen van OV

- Als nieuwe vormen van OV worden geïntroduceerd dan zullen deze volledig toegankelijk worden gemaakt, tenzij dat leidt tot extreme meerkosten of indien dat praktisch gezien niet mogelijk is. In zulke gevallen zal wel worden gezorgd voor een alternatief voor reizigers met een beperking.

Toegankelijk maken van bushaltes

- De provincie Fryslân heeft de ambitie om uiterlijk in 2040 alle bushaltes in Fryslân, zowel langs provinciale als langs gemeentelijke wegen, volledig toegankelijk te hebben gemaakt. Verder is de ambitie om alle bushaltes die op dit moment worden aangemerkt als gedeeltelijk toegankelijk om te vormen tot volledig toegankelijke bushaltes. Deze ambitie kan echter alleen worden waargemaakt als het Rijk de daarvoor benodigde financiële middelen beschikbaar stelt.

4.2 Financiering

- Het ministerie van I&W heeft aan de provincie Fryslân een eenmalige financiële bijdrage van € 1.112.776, -- beschikbaar gesteld voor de financiering van reisassistentie op de regionale treinstations. Naar verwachting kunnen met deze bijdrage de kosten die zijn gemoeid met het aanbieden van de reisassistentie gedurende meerdere jaren worden gedekt.
- Het ministerie van I&W heeft aan de provincie Fryslân een eenmalige financiële bijdrage van € 722.758, - toegezegd voor maatregelen ter bevordering van de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Dit lijkt een fors bedrag, maar in verhouding tot de kosten die gemoeid zijn met het toegankelijk maken van een bushalte is het bedrag nog relatief gering. Er is daarom vooralsnog geen financiële ruimte om het toegankelijk maken van bushaltes te intensiveren. Na afstemming met de gemeenten wordt de hiervoor genoemde financiële bijdrage gereserveerd voor het toegankelijk maken van bushaltes. In overleg met de gemeenten zal nader worden bepaald welke bushaltes binnen de looptijd van dit uitvoeringsprogramma zullen worden aangepakt.